Hengitysliitto

Lausunto eduskunnan sosiaali- ja terveysvaliokunnalle 13.5.2026

Valtioneuvoston selonteosta julkisen talouden suunnitelmasta vuosille 2027–2031 (VNS 3/2026 vp)

Satu Mustonen, erityisasiantuntija

Hengitysliitto

Edistämme valtakunnallisesti

hengitysterveyttä ja hengityssairautta sairastavan merkityksellistä elämää.

Joka 5. suomalaisella on ajoittaisia hengityshäiriöitä tai diagnosoitu hengityssairaus (esimerkiksi astma, uniapnea, keuhkoahtaumatauti).

Hengitysliitto

Hengitysliitto on olemassa ihmisiä varten arjen tukena

Liiton avoin verkkotoiminta, maksuttomat neuvontapuhelimet ja vertaistuki tavoittavat kaikki kiinnostuneet kansalaiset.

Mukana toiminnassa ympäri Suomen noin 60 jäsenyhdistystä. Paljon paikallista toimintaa, liitto tukee hallinnoinnissa jäsenyhdistyksiä. Jäsenmäärä noin 18 000.

Sytyke-toimintayksikkö tarjoaa kuntouttavaa työtoimintaa Pohjois-Pohjanmaalla.

Hengitysliitto

Yhteenvetona toteamme,

”että talouden tasapainottamisen tulee tapahtua vaikutusarvioihin perustuvasti ja eriarvoisuutta hillitsevästi siten, ettei sopeutuksen rasitus kasaudu samoihin väestöryhmiin eikä toimilla lisätä terveyshaittoja.”

Satu Mustonen

ERITYISASIANTUNTIJA, HENGITYSLIITTO

Hengitysliitto

Tärkeimmät huomiot, mitä muutoksia tarvitaan:

Hyvinvointialueiden rahoitusta ohjattava ehkäiseviin toimiin. Niiden painotusta on lisättävä.

Eriarvoisuutta ei saa lisätä ihmisten välillä, eikä alueellisesti. Jokaisella on oltava varaa hoitaa itsensä ja perheensä.

Terveysvaikutukset on huomioitava jokaisella politiikan sektorilla. Ympäristöpäätökset ovat terveyspäätöksiä ja päinvastoin, monihyötyisiä ratkaisuja on mahdollista löytää.

Hengitysliitto

Seuraavilta osin esitys on onnistunut

Kiitämme tupakka- ja alkoholiveron nostopäätöksistä. Kannustamme jatkamaan vuosittaisia veronkorotuksia niiden osalta. Lisäksi esitämme sokeriveron käyttöönottamista.

Kiitämme myös kotitalousvähennyksen korottamisesta ja panostuksista korjausrakentamiseen julkisen talouden suunnitelmassa.

Esitämme, että avustus kodin kuntotutkimukseen ja perusparannuksen suunnitteluun palautetaan.

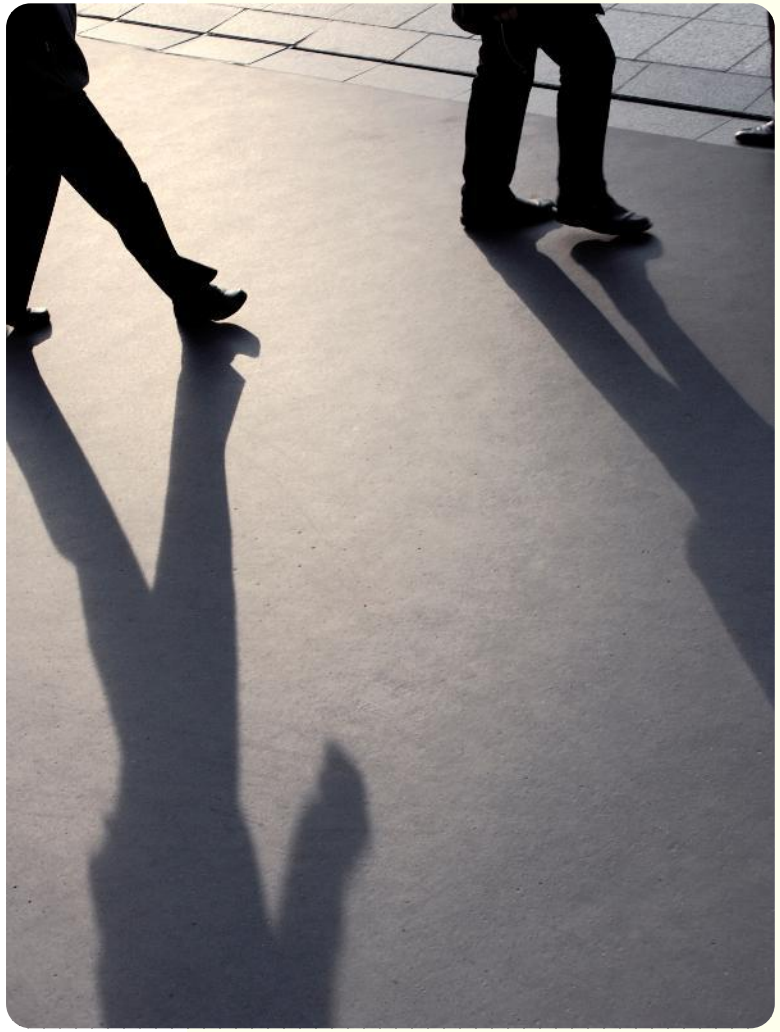
Hengitysliitto

Suurin huolemme on sosiaalihuollon palvelujen uudistus

Kannatamme painopisteen siirtämistä varhaiseen tukeen ja hallinnollisen taakan keventämistä.

Nyt suunnitellut säästötoimenpiteet heikentävät sosiaalipalveluja tarvitsevan ihmisen asemaa ja oikeusturvaa. Yksi asiakassuunnitelma, omatyöntekijän varmistaminen tarvitseville ja oikein kohdennetut palvelut ovat tehokkaita.

→ Julkisen talouden suunnitelmaan on liitettävä laajemmat vaikutusten arvioinnit. Päätösten vaikutuksia toimintakykyyn ja toimeentuloon on tarkasteltava etukäteen.

Hengitysliitto

Kuntouttavan työtoiminnan monipuolisuus

Järjestämme sekä koulutukseen ja opiskeluun suuntaavaa kuntouttavaa työtoimintaa että osallisuutta vahvistavaa kuntouttavaa työtoimintaa. Toiminnan edellytykset on turvattava.

Suurin osa asiakkaista tarvitsee kuntouttavaa työtoimintaa saadaksensa elämänhallintansa takaisin ja päästääksensä kiinni yhteiskuntaan ja sen palvelujen piiriin (terveys-, päihde- ja mielenterveyspalvelut).

Vain pieni osa kuntouttavan työtoiminnan asiakkaista on sen kuntoisia, että seuraava askel olisi työ tai opiskelupaikka. Näiden ihmisten syrjäyttäminen tulee kalliimmaksi.

Hengitysliitto

Lisäleikkaukset sote- järjestöjen valtionavustuksiin on peruttava

Leikkaukset heikentävät järjestöjen ennaltaehkäisevää työtä, vertaistukea ja matalan kynnyksen apua. Yhä useampi apua tarvitseva jää sitä vaille.

Hyvinvointialueet kuormittuvat lisää ja erikoissairaanhoidon kustannukset nousevat pitkällä aikavälillä.

Sekä Hyvinvointialuejohtajien verkosto että Kuntaliitto ovat todenneet, etteivät ne pysty paikkaamaan järjestötoiminnan jättämiä aukkoja.

Hengitysliitto

Asiakasmaksujen korotus

Vaikuttaa paljon julkisia terveyspalveluja tarvitsevien ihmisten talouteen. Pahimmillaan korotukset estävät hoitoon hakeutumista.

Hoitoon pääsyN viivästymisen seurauksena on usein sairauden paheneminen, päivystyksen ja erikoissairaanhoidon käytön lisääntyminen ja sairaalahoitojen kustannusten kasvu. Riskinä on pidempien osastohoitojaksojen lisääntyminen.

Ratkaisu: Aikaisen hoitoon hakeutumisen tukeminen ja tasasuuruinen asiakasmaksujen alentamisvelvollisuus. Vuosiomavastuun seuranta asiakkaalta hyvinvointialueille.

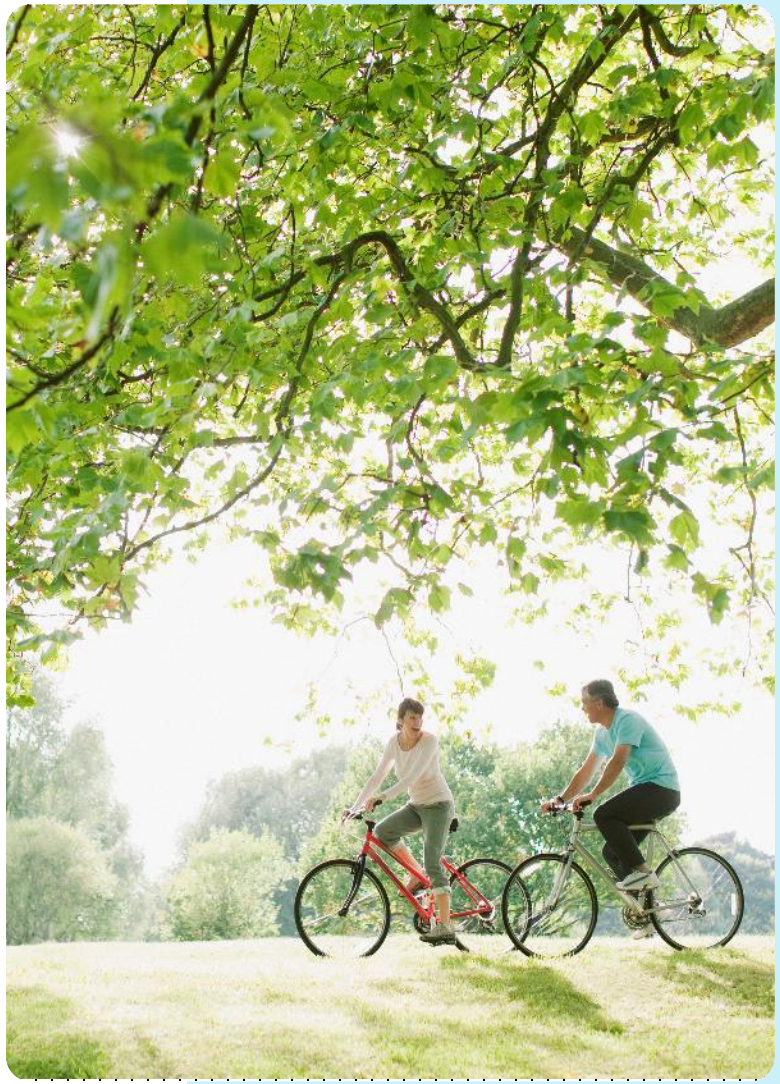
Hengitysliitto

Terveyttä luonnosta –ratkaisuilla merkittävä taloudellinen hyötypotentiaali

Työ- ja toimintakyvyn tukemiseksi on otettava kaikki keinot käyttöön.

Luonnon terveyshyötyjen systemaattinen hyödyntäminen osana arkea ja sosiaali- ja terveydenhuoltoa voi hillitä sote-menojen kasvua merkittävästi. Masennuksen, diabeteksen ja astman hoidossa puhutaan satojen miljoonien eurojen vuotuisista säästöistä.

Hengitysliitto esittää, että Terveyttä luonnosta -ohjelmalle turvataan 2 miljoonan euron vuosittainen rahoitus 2027–2035.

Hengitysliitto

Tue toimintaamme, lahjoita!

Kiitos!

Satu Mustonen
Hengitysliitto
040-6692096
satu.mustonen@hengitysliitto.fi

Rahankeräyslupa RA/2020/1623